

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Kwaliteitseisen aan de opleiding tweede trimester SEO

Versie 3, geldend vanaf 1 januari 2024. Vastgesteld door het RIVM-CvB na advisering door de Programmacommissie Prenatale Screening op 15 december 2022.

Versie 2, vastgesteld door het RIVM-CvB na advisering door de Programmacommissie Prenatale Screening op 22 juni 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
1 Voorwaarden algemeen	4
1.1 Samenwerking	4
1.2 Achtergrond docenten	4
1.3 Periodiek overleg	4
1.4 Kosten opleiding	4
1.5 Klachtenregeling	4
2 Kwaliteitstoetsing opleidingen	5
2.1 Beoordeling opleidingen	5
2.2 Bezwaar	5
3 Eindtermen opleiding tweede trimester SEO	6
3.1 Kennisniveau	6
3.2 Vaardigheden	6
4 Eindbeoordeling	7
4.1 Theoretische toetsing	7
4.2 Praktische toetsing - logboek	7
4.3 Praktische toetsing - praktijktoets	7
4.4 Deskundig gecommiteerde	8
4.5 Certificaat	8

Inleiding

Dit document beschrijft de kwaliteitseisen aan de opleiding tweede trimester SEO in het kader van de prenatale screening. Het doel van prenatale screening is om zwangeren die dat wensen tijdig te informeren over de eventuele aanwezigheid van één of meer aandoeningen, zodat zij een keuze kunnen maken uit verschillende opties.

Voor de opleiding tot (para)medicus in de echoscopie zijn verschillende opleidingsinstituten die voldoen aan de landelijke kwaliteitseisen. Ieder opleidingsinstituut heeft een eigen opleidingsprogramma ontwikkeld, legt daarin bepaalde accenten en hanteert eigen methodieken.

Opleidingseisen dienen om de eindtermen waaraan de cursist moet voldoen vast te stellen en de toetsing daarvan tussen de verschillende opleidingsinstituten op elkaar af te stemmen.

1 Voorwaarden algemeen

1.1 Samenwerking

De opleidingsinstituten dienen onderling afstemming te zoeken voor de invulling van het theoretische deel van de opleiding. Verder wordt het Regionaal Centrum in de betreffende regio betrokken voor de uitvoering van de scholing en jaarlijks voor een update van het curriculum. Actuele informatie is te vinden op de website van het RIVM en in de nieuwsbrieven van het Regionaal Centrum.

1.2 Achtergrond docenten

Als algemene vereisten geldt dat docenten voldoende inhoudelijke kennis en ruime ervaring met het verrichten van het tweede trimester SEO (of GUO in het tweede trimester), moeten hebben, en didactisch onderlegd zijn om het betreffende deel op een kwalitatief goed niveau te doceren.

1.3 Periodiek overleg

Om een grotere betrokkenheid tussen de opleidingen en de Regionale Centra te bevorderen wordt er één keer per twee jaar overleg ingesteld tussen vertegenwoordigers van de verschillende opleidingen, de Regionale Centra en het RIVM-CvB. In dit overleg worden nieuwe ontwikkelingen besproken, worden eventuele knelpunten naar voren gebracht en wordt open van gedachten gewisseld. De Regionale Centra nemen het initiatief voor deze bijeenkomsten.

1.4 Kosten opleiding

Opleidingsinstituten betalen de kosten van de opleiding en de kosten van het toetsen. Omdat de beoordeling integraal onderdeel uitmaakt van de opleiding dienen de kosten die verbonden zijn aan de eindbeoordeling door de opleidingsinstituten te worden gedragen. Opleidingsinstituten kunnen deze kosten doorberekenen aan de cursisten.

1.5 Klachtenregeling

De opleidingsinstituten dienen een klachtenregeling te hebben die cursisten in staat stelt hun klachten over de opleiding onafhankelijk te laten beoordelen.

2 Kwaliteitstoetsing opleidingen

2.1 **Beoordeling opleidingen**

De Regionale Centra hebben de taak om te bepalen welke opleidingen voldoen aan de gestelde eisen. Dit wordt in principe elke twee jaar door het platform Regionale Centra bepaald en bij wijzigingen in het programma prenatale screening. Om dit te kunnen doen wordt desgewenst informatie aangevraagd bij de opleidingscentra. Opleidingen die voldoen worden gepubliceerd op de [website van het RIVM](#). De Regionale Centra kunnen besluiten als onderdeel van de kwaliteitstoetsing een bezoek te brengen aan de opleidingsinstituten.

2.2 **Bezwaar**

De opleidingsinstituten kunnen bezwaar maken tijdens of na afloop van een kwaliteitstoetsing op grond van procedurele of inhoudelijke zaken aangaande een beoordeling. De opleidingsinstituten kunnen de [bezwaarprocedure](#) inzien op de website van het RIVM.

3 Eindtermen opleiding tweede trimester SEO

Doel van de cursus of opleiding met betrekking tot het tweede trimester SEO is dat de cursist na afronding over de onderstaande vaardigheden en kennis beschikt.

3.1 Kennisniveau

De cursist:

- beschikt over voldoende kennis van de verschillende foetale orgaansystemen en de afwijkingen die daarin kunnen optreden;
- beschikt over voldoende kennis van de beeldvorming tijdens een echo.

3.2 Vaardigheden

De cursist is in staat om:

- zelfstandig en op correcte wijze een SEO in het tweede trimester van de zwangerschap uit te voeren en weet het onderzoek te interpreteren;
- adequaat om te gaan met het echoapparaat om de beeldkwaliteit te optimaliseren;
- een inleidend gesprek te voeren met zwangere (en eventuele partner) over het onderwerp en onderhoudt tijdens het onderzoek communicatie;
- adequaat te communiceren met de zwangere (en eventuele partner) over het onderzoek en de beperkingen van het onderzoek;
- adequaat informatie te geven aan de zwangere (en eventuele partner) over de uitslag;
- adequaat informatie te geven aan de zwangere (en eventuele partner) over de mogelijkheid van vervolgonderzoek in het Centrum voor Prenatale Diagnostiek (PND-centrum);
- te kunnen reageren op afwijkende bevindingen en adequaat besluiten te kunnen nemen met betrekking tot het verwijzen voor vervolgonderzoek.

4 Eindbeoordeling

De opleiding wordt afgesloten met een eindbeoordeling van de cursist. De eindtoetsing wordt beschouwd als integraal onderdeel van de opleiding. Inhoudelijk moet de eindtoetsing aansluiten bij de landelijk vastgestelde opleidingseisen. De eindtoetsing dient zowel een theoretisch deel als een praktisch deel te omvatten.

4.1 Theoretische toetsing

Voor de toetsing van het theoretische deel is het wenselijk dat de opleidingsinstituten nauw samenwerken. De theoretische toets dient tenminste 3 vragen over elk van de volgende onderwerpen te bevatten:

- De organisatie van de screening in Nederland.
- Wet- en regelgeving aangaande de uitvoering van medisch (screenings)onderzoek.
- Counseling (of via toetsing via [e-learning](#)).
- Kwaliteitsbewaking tweede trimester SEO.
- Eenvoudige fysische begrippen in ultrageluid respectievelijk achtergronden van beeldartefacten.
- Screening versus diagnostiek van structurele, congenitale afwijkingen en placenta en navelstreng;
- Beleid bij het vinden van sonomarkers en onverwachte bevindingen bij het tweede trimester SEO;
- Beelden met afwijkingen voorleggen en vragen welke afwijking het is.

De vragen die per onderwerp gesteld worden, dienen te wisselen.

4.2 Praktische toetsing - logboek

Voor het toetsen van de praktische vaardigheden van het tweede trimester SEO moet de cursist minimaal drie cases in een logboek overleggen. Het landelijk format dient gevolgd te worden voor de te beoordelen items. Voor scholingsdoeleinden dient gericht advies gegeven te worden op het maken van de juiste doorsnedes, correcte caliperplaatsing en voldoende vergroting. Het logboek dient als "voldoende"¹ te zijn beoordeeld. De beoordelaar van de tweede trimester SEO-logboeken is een ervaren tweede trimester GUO-echoscopist.

Onder ervaren wordt verstaan dat de beoordelaar tenminste twee jaar ervaring heeft als GUO echoscopist en momenteel als GUO echoscopist werkzaam is of niet langer dan één jaar geleden is gestopt.

4.3 Praktische toetsing - praktijktoets

Als de theoretische toets is behaald en het logboek is goedgekeurd, moet getoetst worden of de cursist in staat is zelfstandig een tweede

¹ Voldoende betekent: ≥ 218 punten (75%) én geen structurele fouten op de volgende structuren: HBD: Axiale doorsnede: transventriculair vlak, NBD: Axiale doorsnede: transcerebellair vlak, NBD: Wervelkolom sagittaal, Hart: Vierkamerbeeld, Hart: Linker uitstroombaan, Hart: Rechter uitstroombaan, Hart: 3 vessel view.

trimester SEO uit te voeren door middel van een praktijktoets. Deze praktijktoets is tevens de eindbeoordeling van de cursist.

Bij een praktijktoets toont de kandidaat dat hij/zij in staat is zelfstandig een tweede trimester SEO uit te voeren en te interpreteren. Tevens toont de kandidaat dat hij/zij daarover adequaat met de zwangere en eventueel haar partner kan communiceren.

De praktijktoets dient te worden uitgevoerd bij een zwangere met een zwangerschapsduur conform de periode waarin het onderzoek dient te worden uitgevoerd.

Het onderzoek dient te worden uitgevoerd met een echoapparaat dat geschikt is voor SEO onderzoek, dus voldoet aan de [kwaliteitseisen aan de echoapparatuur](#).

Bij de toetsing is een deskundige gecommiteerde (zie 4.4 deskundig gecommiteerde) gedurende het hele onderzoek aanwezig die toeziet op inhoud, de beoordeling en de gang van zaken bij de praktijktoets.

Het toetsen van de communicatieve vaardigheden is moeilijk realiseerbaar tijdens de afname van de praktijktoets. Voor dit onderdeel wordt volstaan met een beoordeling door de stagebegeleider of praktijkbegeleider. Deze begeleider legt zijn beoordeling schriftelijk vast. De stage-/praktijkbegeleiding dient plaats te vinden in een SEO-echocentrum, dan wel een Centrum voor Prenatale Diagnostiek.

4.4 Deskundig gecommiteerde

Bij de praktijktoets voor het tweede trimester SEO geldt dat de gecommiteerde ervaring heeft met GUO in het tweede trimester én in principe in het bezit dient te zijn van een SEO-certificaat. Onder ervaren wordt verstaan dat de gecommiteerde tenminste twee jaar ervaring heeft als GUO echoscopist en momenteel als GUO echoscopist werkzaam is of niet langer dan één jaar geleden is gestopt. Indien de gecommiteerde tevens werkzaam is als tweede trimester SEO echoscopist, dienen zijn of haar logboeken als 'voldoende' te zijn beoordeeld.

De gecommiteerde dient in staat te zijn een onafhankelijk oordeel te geven en is op geen enkele wijze betrokken, persoonlijk of middels de instelling waar hij of zij werkzaam is, bij de opleidingen tweede trimester SEO echoscopie waar hij/zij als gecommiteerde de beoordeling doet.

De gecommiteerden worden door de Regionale Centra benoemd. Een lijst met gecommiteerden staat op [de website van het RIVM](#).

4.5 Certificaat

De opleidingsinstituten dienen de cursisten, die de opleiding met goed gevolg hebben afgelegd, te voorzien van een certificaat waarop de naam van de cursist staat vermeld en de opleiding tot tweede trimester SEO echoscopist.